



DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0030 OSLO

Deres ref
16/3111-3

Vår ref
16/2034-

Dato
25.11.2016

Klima- og miljødepartementets vurdering av kommunedelplan for ny E39 på strekningen Heiane-Ådland/Nordre Tveita, Stord kommune

Klima- og miljødepartementet viser til brev av 18. juli 2016 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet om innsigelse til reguleringsplan for E39 på strekningen Heiane-Ådland/Nordre Tveita i Stord kommune. Det vises videre til møte og befaring i planområdet 24. oktober 2016.

Bakgrunn

Stord kommune har fremmet og vedtatt kommunedelplan for bygging av ny firefelts motorvei for E39 på strekningen Heiane – Ådland/Nordre Tveita. Fire ulike alternative forslag til løsninger har blitt utredet, hvor kostnadsrammen varierer fra ca. 2,2 - 2,7 milliarder. Kommunen har vedtatt et alternativ med lengst mulig tunnel gjennom friluftsområdet Landåsen, det som er omtalt som alternativ 5. Statens Vegvesen har fremmet innsigelse til dette alternativet på grunn av kostnader og deres valg er alternativ 4. I dette alternativet er det en kortere tunnel på strekningen nevnt over. Forskjellen i investeringskostnad mellom de to alternativene er ca. 300 millioner kroner, hvor alternativ 4 er det rimeligste. Statens Vegvesen har også innsigelse til alternativ 1 som er en utvidelse av eksisterende E39. Dette alternativet oppfyller ikke veinormalen og målsetningen om 4-felts motorvei med øvre hastighet satt til 110 km/t.

Fylkesmannen i Hordaland har fremmet innsigelse til alternativ 2, 4 og 5. Bakgrunnen for innsigelsen er en trekkorridor for hjort og annet vilt ved industriområdet ved Heiane og at de planlagte traseene for den nye veien kommer i konflikt med denne trekkveien. Fylkesmannen har påpekt at denne trekkorridoren også var inne som innsigelsesgrunnlag ved utvidelse av industriområdet. Fylkesmannen ber om at veien trekkes lenger inn i industriområdet for på

den måten å øke bredden på viltkorridoren. Det vises til at bestemmelsene til planen er for vage og upresise til å kunne aksepteres. Nært opptil denne trekkorridoren er det også planlagt et større kryss som bidrar til å legge press på de grøntområdene som viltet kan trekke gjennom. Fylkesmannen har også innsigelse til alternativ 4 og 5 da begge de to forslagene også kommer i konflikt med fattig boreonemoral regnskog (temperert kystfuruskog). Fylkesmannen har tidligere i prosessen også fremmet innsigelse til de deler av traseforslaget som berører friluftsområdene omkring Ådlandsvatnet og elva ut av vannet som er lakseførende. Det er vist til at dette er løst ved at dette skal håndteres nærmere i reguleringsplanen. Ved befaringen den 24.10.2016 gav Fylkesmannen uttrykk for at de nå gikk inn for alternativ 2, under forutsetning av at problemstillingen med hjortetrekking ved Heiane industriområde ble løst.

I brev av 20.10.2016 utdyper Fylkesmannen hvorfor de nå gir sin tilslutning til alternativ 2. Fylkesmannens begrunnelse er at dette alternativet er i minst konflikt med fattig boreonemoral regnskog samtidig som det legger en langsiktig grense mellom utbyggingsområdene og de sentrale friluftsområdene i tilknytning til tettstedet Leirvik. Miljødirektoratet, som også deltok på befaring 24. oktober 2016, har i sin faglige anbefaling gitt tilslutning til at den planlagte nye E39 på strekningen Heiane-Ådland/Nordre Tveita kommer i konflikt med nasjonale og vesentlige regionale miljøsyn. Direktoratets råd er at alternativ 2 med en del justeringer er det minst uheldige alternativet for de berørte miljøinteressene og støtter Fylkesmannens anbefaling:

"Trasealternativene 2, 4, og 5 som vist i forslag til kommunedelplanen for ny E39 i Stord kommune, vil ha negative konsekvenser for nasjonale og vesentlige regionale miljøsyn. Miljødirektoratet støtter Fylkesmannen i Hordaland sin innsigelse til de tre trasealternativene slik de foreligger i planforslaget. I valget mellom de tre alternativene vurderer imidlertid Miljødirektoratet at alternativ 2 med foreslåtte endringer samlet vil gi minst negativ konsekvenser. Alternativ 2 vil med tilrettelegging av gode innfallsporner kunne ivareta de regionale friluftslivsverdiene knyttet til markaområdene på Stord. Store deler av markaområdene vil fortsatt være skjermet for støy og fysiske inngrep".

Klima- og miljødepartementets vurderinger og anbefaling

Departementet legger til grunn at alternativene 2, 4 og 5 er de reelle alternativene som skal vurderes. Alternativ 1, som er en utviding og forbedring av dagens trase for E39 vil ikke tilfredsstillende forutsetningene som er lagt til grunn, dvs. en kurvatur som tilfredsstillende en øvre hastighet på 110 km/t. På befaringen den 24. oktober 2016 ble det opplyst fra Statens Vegvesen at de ikke hadde noen vegfaglige innvendinger til alternativ 2, men de mente at alternativ 4 var det alternativet som hadde minst negative konsekvenser for de ikke prissatte verdiene.

De tre trasealternativene 2, 4 og 5 har de samme utfordringene når det gjelder ivaretagelse av friluftslivsinteresser, vassdrag, laks og sjøørrett i tilknytning til Ådlandsvatnet, så forskjellen i effekter på miljøverdiene ligger på strekningen mellom Heiane og Landåsen. Trasealternativ 2 og 4 er ca. 300 millioner kroner rimeligere enn alternativ 5.

Naturtypen temperert kystfuruskog (fattig boreonemoral regnskog), er en naturtype som er sterkt truet, jf. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Naturtypen har sitt kjerneområde i området Bømlo, Sveio, Stord og så vidt inn i Rogaland. I prosjektet: Arealer for Røddlistearter – Kartlegging og Overvåking (ARKO-prosjektet) har bl.a. NINA registrert områder langs kysten på Vestlandet som er klassifisert som fattig boreonemoral regnskog. Dette er såkalte hotspot-habitat og boreonemoral regnskog hører inn under naturtypen temperert kystfuruskog. Fylkesmannen i Hordaland har fått i oppdrag å utarbeide et fagrunnlag for naturtypen som skal danne grunnlag for å vurdere om naturtypen skal bli en utvalgt naturtype, jf. naturmangfoldloven § 53. I tilknytning til de foreslåtte trasealternativene er det registrert flere lokaliteter med fattig boreonemoral regnskog og det er alternativ 4 som kommer i størst konflikt med denne naturtypen, men også alternativ 2 og 5 vil kunne påføre lokaliteter med slike naturverdier skade. Landåsen og tiliggende skogsområder, sammen med Ådlandsvatnet er svært viktige friluftsområder for befolkningen på Stord, og dette er å forstå som deres markaområde. Departementet mener at både naturverdiene og friluftsverdiene er så vesentlige, samt at konsekvensen av tiltaket er så alvorlig for disse samfunnsinteressene at det var grunnlag for å fremme innsigelse. Det gjelder også for det aktuelle vilttrekket lengst sør ved Heiane industriområde, jf. også Miljødirektoratets faglige vurdering.

Kommunen har argumentert med at det kun er alternativ 5 som ivaretar friluftinteressene på en tilfredsstillende måte og på befaringen bemerket kommunen at de i utgangspunktet ønsket seg en lang tunnel fra Heiane til Ådlandsvatnet og at de ved alternativ 5 har strukket seg langt. De viste også til de vurderingene som ble gjort i forbindelse med planlegging av ny E39 fra Kristiansand og vestover, hvor andelen med tunneler var svært høy. Fylkesmannen har i brev av 26. oktober bemerket at han mener at alternativ 2 er det alternativet som er minst konfliktylft og som vil danne en god langsiktig grense mellom utbygde områder og markaområdene. Miljødirektoratet støtter Fylkesmannens vurdering og konklusjon og viser også til at den traseen også ligger nærmest eksisterende E39 og på den måten får en også samlet inngrepene. Alternativ 2 har en stipulert kostnad som ligger nær opptil alternativ 4.

Konklusjon

Departementet har kommet til samme konklusjon som Fylkesmannen i Hordaland og Miljødirektoratet, bl.a. fordi alternativ 2 gir mindre negative effekter på lokaliteter med fattig boreonemoral regnskog. Det vurderes også at friluftslivsinteressene ikke nødvendigvis kommer dårligere ut i alternativ 2 enn i alternativ 5, og i hvert fall blir ivaretatt i tilstrekkelig grad. Departementet mener de eventuelle mulige mindre negative effektene for friluftslivet ved alternativ 5 ikke kan forsvares ved å bruke ytterligere 300 millioner på et vegprosjekt som i utgangspunktet har negativ samfunnsnytte. Alternativ 2 er vesentlig rimeligere og det bør gi bedre muligheter for å innarbeide gode avbøtende tiltak.

I den videre planleggingen bør det være et sentralt element å få avklart hvordan vilttrekket ved Heiane kan ivaretas på en best mulig måte. Videre legger departementet til grunn at det på strekningen fra Heiane og nordover mot Landåsen blir innarbeidet avbøtende tiltak som støyskjerming og gode og funksjonelle over-/underganger for å ytterligere å redusere de negative virkningene for friluftslivet. Ved Ådlandsvatnet må en i den kommende planleggingen vurdere plasseringen av krysset og utformingen av det, innarbeide gode

støyskjermingstiltak og planlegge bro istedenfor fylling over Ådlandselva. Det siste er også sentralt for å kunne ivareta at bekken/elva fortsatt skal kunne ha en lakse- og sjøørrettstamme.

Med hilsen

Gudrun Schneider (e.f.)
fagdirektør

Ingunn Aanes
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.